

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОДА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА
МИКОЛАЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ
(МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ)

МИКОЛАЇВЩИНА І ПІВНІЧНЕ ПРИЧОРНОМОР'Я: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної
конференції, приуроченої до 30-річчя
Незалежності України

8 жовтня 2021 року

МИКОЛАЇВ
2021

УДК 908(477.7)

Науковий редактор: Філатова О. С., д-р філол. наук, професор

**Редакційна колегія: Бобіна О. В., канд. іст. наук, доцент;
Гінкевич О. В., канд. пед. наук, доцент;
Клименко Н. Г., викладач;
Патлайчук О. В., канд. філос. наук, доцент;
Чугуєва І. Є., канд. психол. наук, доцент.**

Миколаївщина і Північне Причорномор'я: історія та сучасність : матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції, приуроченої до 30-річчя Незалежності України. 8 жовтня 2021 року. Миколаїв : НУК ім. адм. Макарова, 2021. 364 с.

У матеріалах XI Всеукраїнської науково-практичної конференції подано аналіз історії та перспектив розвитку Півдня України, розглянуто соціокультурні можливості краю, розвиток галузі психології та медіа, освіти і науки. Конференція приурочена до 30-річчя Незалежності України.

Матеріали конференції стануть у пригоді науковцям, працівникам освітньої сфери та здобувачам освіти.

УДК 908(477.7)

who had no special educational background in history, in the creation of his popular illustrated book «The History of Ukraine-Rus'». Explained is the phenomenon of the unprecedented popularity of the book among people, and opinions of the contemporary reviewers of the book are analyzed.

Key words: history, research, illustrations, myth-making, emotionality, popularity, sources, editing.

Березовская Т. В.

кандидат исторических наук, доцент,

Николаевский национальный аграрный университет

Николаев, Украина

Исторические студии Николая Николаевича Аркаса

В статье рассматривается проблема создания Н. Н. Аркасом, который не имел специального исторического образования, популярного исторического издания «История Украины-Руси». Выясняется феномен невероятной популярности книги, анализируется оценка ее рецензентами.

Ключевые слова: история, исследование, иллюстрации, мифотворчество, эмоциональность, популярность, источники, редактирование.

УДК 378.6:908(477.73)

Бобіна О. В.

кандидат історичних наук, доцент

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Україна, Миколаїв

oleg.bobina@nuos.edu.ua

НУК в системі вищої освіти незалежної України і вікові традиції академічної культури

Академічна культура складова частина сучасного життя університету. Автор описує основні принципи академічної культури НУК. Ця культура сформувалась за століття роботи НУК. Ця культура допомагає розвиватись НУК і в сучасні складні життя.

Ключові слова: академічна культура, НУК, історія, принципи і норми.

НУК один з небагатьох українських університетів, які утворились до 1917 р. і яким вже понад сто років. Так найближчі вищі технічні школи маємо в Одесі (Індустріальний інститут, 1918 р.), Дніпровська політехніка (Вище гірниче училище, 1899 р., Горний інститут, 1912 р.), Київський політех (1898 р.), Харківська політехніка (1885 р.). Російська імперія з одного боку дуже ретельно підходила до відкриття, а з іншого дуже повільно і не поспішаючи. В 1902 р. був здійснений перший набір в середнє механіко-технічне училище. З цього часу формуються особливі норми і принципи взаємовідносин в колективі викладачів і студентів, які пройшли шлях від училища (1902 р.) до Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (2021 р.). НУК посідає особливе місце в сучасній системі вищої освіти України. Якщо перераховані ЗВО працюють в умовах відносно великих міст із збереженим промисловим потенціалом, то НУК зміг пристосуватись до нових ринкових умов коли українське суднобудування переживає не кращі часи. НУК залишився достатньо конкурентним, регіональним ЗВО, що надає широкий спектр освітніх послуг і продовжує готувати технічну верхівку південного регіону України поряд з Одесою, виступаючи достойним конкурентом. В окремих сферах, за роки незалежності НУК закріпив свої позиції.

Одним із ресурсів, який використовує колектив НУК в цій конкурентній боротьбі, є особливий «дух Університету», або термінами теорії управління – корпоративна, академічна культура.

Сучасне управління великою корпорацією вже не обмежується базовим методом і принципом «carrot and stick», «spoonful of dirt, spoonful of sugar». Більш того, ефективне управління базується на загальнокультурних цінностях та ідеях оточуючої спільноти. А в певних організаціях формуються і свої культурні особливості. Сучасність потребує сформулювати місію і цінності корпорації, і дотримуватись цих цінностей. Персонал має розуміти свою місію і цінності корпорації, і реалізувати її на основі проголошених цінностей. Таким чином управлінці і персонал знають мету, поділяють єдині цінності, діють на основі цих цінностей, і не розділені статусно-рольовий принципом. Така позиція робить організацію ефективною і унікальною. А значить ця корпорація може видати на

ринок унікальну продукцію з новими смислами. Саме такою «корпорацією» зараз виступає НУК.

Базовими складовими корпоративної академічної культури НУК є визначення місії, бачення, цінностей які сповідує наш колектив; підтримання високої довіри і поваги в колективі, відсутність страху висловлювати свою думку, присутність інакомислення; наявність лідера/лідерів, які дотримуються визначених принципів, адже стиль роботи, мислення, поведінка лідера визначає стиль діяльності підлеглих; наявність зворотного зв'язку між студентами, викладачами, працівниками та керівниками.

Головними цінностями і принципами академічної культури НУК ми заявляємо академічну доброчесність, довіру, прозорість, реальне навчання, справжню науку, відповідальність.

Академічна доброчесність є поняттям загальноприйнятим у розвинутих країнах сучасного світу. Категорія академічної доброчесності відзначається своєю багатовимірністю, що означає поєднання в ній як відповідних фундаментальних цінностей, так і механізмів й інструментів їхнього забезпечення і просування.

Під довірою ми розуміємо впевненість в чесності, порядності і доброзичливості партнера в освітньому і науковому процесі. Довіра – це перший крок до встановлення ефективного процесу передачі знань, наукового пошуку, ефективного управління. Розуміючи, що довіра як людське благо, явище унікальне ми пропагуємо її і намагаємось її поширювати. Але, права, функції і обов'язки студентів, викладачів, науковців, працівників чітко виписані в посадових обов'язках. Не хочеш, або не можеш довіряти – чітко дотримуйся посадових обов'язків.

Прозорість в НУК розуміється як можливість студентам, викладачам, науковцям, співробітникам бути обізнаними в справах і процесах функціонування НУК як корпорації. Це стосується місії і принципів діяльності, конкретних заходів і політики їх реалізації. Принцип прозорості реалізується через відкрите щорічне електронне оприлюднення вищими посадовцями НУК своїх декларацій, щорічні звіти керівництва НУК і оприлюднення звітів через електронну мережу, відкритість роботи Вчених рад НУК, інститутів, факультетів, відкритість

нормативних документів, що регулюють навчальний і науковий процес в НУК, зворотній зв'язок, що реалізується через регулярні опитування.

Реальне навчання передбачає набуття студентами відповідних знань, умінь, навичок, компетентностей, які можна перевірити, а результати перевірки можна верифікувати. При цьому академічна спільнота НУК розуміє, що методи-інструменти набуття знань, умінь, навичок, компетентностей можуть бути різноманітними. Принцип реальності навчання в діяльності викладачів розуміється як готовність в будь-який час спілкуватись із студентам, передавати йому свої знання, консультивати його. Викладач, відповідно до принципу прозорості, має оголосити «правила» взаємодії із студентами і жорстко дотримуватись його. В разі їх порушень він не має права вимагати їх дотримання з боку студентів. Викладач – старший і мудріший за студента. Через це він повинен краще розуміти студента і сприймати його не лише як об'єкт впливу, а як рівноправного партнера.

Справжня наука в НУК – це вирішення реальних наукових проблем, реальні наукові колективи, пошук замовників.

Під відповідальністю ми розуміємо індивідуальний і колективний обов'язок прогнозувати наслідки своєї діяльності і відповідати за свої дії. Відповідальність включає в себе такі складові як: розуміння того, що успішність діяльності НУК більшою мірою залежить від роботи кожного працівника (але, без сумніву, важливими є і зовнішні фактори), готовність виконувати свої обов'язки найкращим чином, вміння приймати рішення в складних ситуаціях не лише за себе, але і за тих хто від тебе залежить.

Перед нашим університетом стоїть завдання дослідження, актуалізації, пропаганди і поширення базових принципів академічної культури серед студентів і молодих дослідників; обмін культурним надбанням з кращими академічними культурами світу.

Джерела і література

1. Кодекс академічної доброчесності та корпоративної культури: затв. Вченою радою Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова від 25.06.2020 р. URL: http://www.nuos.edu.ua/students/osvita/polozhennya.php?ELEMENT_ID=2464 (дата

звернення: 08.09.2021).

2. Положення про групу сприяння академічної доброчесності: затв. Вченою радою Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова від 25.06.2020 р. URL: http://www.nuos.edu.ua/students/osvita/polozhennya.php?ELEMENT_ID=2463 (дата звернення: 08.09.2021).

3. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. *Голос України*. 2017. 27 верес. (№ 178-179).

4. Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти: лист МОН України, рекомендації від 23.10.2018 р. № 1/9-650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text> (дата звернення: 08.09.2021).

5. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців: затв. Вченою радою Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова від 27.12.2019 р. URL: http://www.nuos.edu.ua/students/osvita/polozhennya.php?ELEMENT_ID=1731 (дата звернення: 08.09.2021).

6. Про Проект. *SAIUP. Чесність починається з тебе*. URL: <https://saiup.org.ua/kontakti/> (дата звернення: 08.09.2021).

7. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ: Таксон, 2016. 234 с.

8. Фундаментальные ценности академической добротности / перевод с английского; под ред. Т. Фишман. Второе издание. URL: https://www.academicintegrity.org/wp-content/uploads/2019/04/Fundamental_Values_version_in_Russian.pdf (дата звернення: 08.09.2021).

9. Бухарестська декларація етичних цінностей і принципи вищої освіти в Європі. Інфопедія. URL: <https://infopedia.su/18x1e73.html> (дата звернення: 08.09.2021).

Bobina O. V.

*Candidate of Historical Sciences, Associate Professor
Admiral Makarov National University of Shipbuilding*

Ukraine, Mykolaiv

oleg.bobina@nuos.edu.ua

**NUS in the system of higher education of independent Ukraine and age traditions
of academic culture**

Academic culture of universities mainly consists of academic outlooks, academic spirits, academic ethics and academic environments. We can talk about the special academic culture of NUS.

Key words: *academic culture, NUS, Mykolaiv, history, academic culture norms, principles of academic culture, universities values.*

УДК 373.5.015.31

Булгакова Т. М.

кандидат педагогічних наук,

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Україна, Київ

bulgakova_a_0702@ukr.net

Жукова Г. В.

кандидат педагогічних наук,

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Україна, Київ

galinazh1299@gmail.com

Морально-естетичне виховання Миколаївщини

у другій половині ХХ століття

Проаналізовано актуальні проблеми організації морально-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх закладах Миколаївщини другої половини ХХ століття. Визначені основні форми та методи виховання цього періоду. Розкрито напрями морально-естетичного виховання учнів та змістове наповнення навчально-виховного процесу.